

FOLYÓIRATOK SZEMLÉJE.

Zentralblatt für Bibliothekswesen. 1929. évi 46-ik évfolyam. A könyvtárügynek eme legkiválóbb német folyóirata a le'olyt évben is kizárólag a könyvtárost érdeklő kérdésem kívül (tehát szervezet, lajstromozás, képzés) számos az irodalom és a könyvtörténet körébe vágó jeles dolgotat között. Könyvszemléje rendkívül tanulságos, bibliográfiája széleskörű. Ez utóbbiak áttekintése azzal a nyomasztó érzéssel jár, hogy elképesztő szegénységünkben a szakirodalommal való közelebbi megismerkedéshez módunk nincs, az idő pedig könyörtelenül elhalad mellettünk s a bennünket érdeklő kérdésekről éppen csak annyit, amennyit tudhatunk meg a recenziókból. A Zentralblatt für Bibliothekswesen cikkei és tanulmányai sorából említsünk meg néhányat, amelyek szélesebb érdeklődésre tarthatnak számot. A Coster és Gutenberg elsőbbségi kérdése még mindig heves viták tárgya. BÖMER Aloys (Freiburg i/B.): *Noch einmal Coster und Gutenberg oder nur Gutenberg* c. dolgozatában Gutenberg «egyedülisége» mellett tör lándzsát, mire ZEDLER Gottfried (Wiesbaden): *Ein letztes Wort zur Coster-Gutenbergfrage*ban hevesen támadja BÖMERT s a további vitáról azzal a kijelentéssel mond le, hogy néhány év mulva megjelenik a korai hollandus nyomásokról szóló hasonmásokkal telt műve, ami a kérdést el fogja dönteni. — WEINBERGER Wilhelm (Brünn): *Erhaltene Handschriften des Königs Matthias Corvinus und des Graner Erzbischofs Johann Vitéz.* Cikkirő késve kapta meg HEVESY Andrásnak a Mátyás király könyvtáráról francia nyelven írt művét, ezért csak most hasonlítja össze HEVESY munkájának a címben foglalt kérdéssel foglalkozó VII-ik fejezetét saját, a bécsi Sitzungsberichte-ben megjelent munkájával s közli pótlásait, kiegészítéseit. — KINDERVATER Jos. Wilhelm (Göttingen): *Wissenschaftliche Bibliothek und Volksbücherei* az e kérdérről a Niedersächsischer Bibliothekartag-on Braunschweigban tartott előadásának kivonata. Lényegében ez az előadás a kétféle könyvtár tisztviselőinek képzéséről szól s bizonyos — a segéd tisztviselői képzés egyöntetűségét célzó javaslatot terjeszt elő. — ESCHER Hermann (Zürich): *Schweizerisches Bibliothekswesen* c. dolgozata szintén egy előadás kivonata, mely a helvéciai könyvtárakkal s történetükkel jó összefoglalásban ismertet meg. — FELDKAMP Heinrich (Berlin) a Notgemeinschaft der deutschen Wissenschaft néven ismert kitűnő, a német tudományos életet általában s ezen belül a könyvtárügyet istápoló szervezet munkásságáról emlékezik meg meleg sorokban. *Notgemeinschaft und Bibliotheken* című cikke a Notgemeinschaft 1926—1928. évi munkásságáról kiadott jelentéseim alapszik s kiterjed a könyvtárügy fejlesztésére, a lajstromok kiadására vonatkozó intézkedésekre, a könyvtárakra fordított összegek ismertetésére. De megállapítja, hogy a Notgemeinschaft a könyvtárak helyzetét

is jól ismeri, mert jelentésében benn vannak a «Feststellungen über die Nöte der Bibliotheken, über ihre völlig unzureichende Etats, über ihre ganz ungenügende Ergänzung mit neuer, für die Forschung unentbehrlicher Literatur und über die gewaltigen Lücken in den Beständen aus früherer Zeit...» — STUHL-MANN Friedrich (Berlin): *Das Schicksal der deutschen Militärbibliotheken nach dem Kriege 1914—1918* címen tájékoztat a katonai szakkönyvtárak hová-kerüléséről. Igen érdekesek és tanulságosak a königsbergi német könyvtárosi kongresszuson tartott előadások, melyek közül eredetisége folytán különös figyelmünkre méltó EPPELSHEIMER Hans Wilhelm-é (Darmstadt): *Der neue Suchkatalog der Mainzer Stadtbibliotheken* és GREGOR Joseph-é (Wien) a színházi gyűjtemények lajstromozásáról: *Katalogisierung von theatralischen Beständen* címen. I. K.

Zeitschrift für Bücherfreunde. Új folyam. 21-ik évfolyam. (1929.) 1—6. szám. A könyvgyűjtés nem lévén kizárólag szépen nyomtatott munkák vagy ritka könyvek halmazási művelete (noha ily gyűjtő is van), a könyvbarát együttal irodalom- és tudománybarát is. Ezért találkozunk a bibliofiliával foglalkozó szakfolyóiratokban gyakran irodalomtörténeti vagy (ritkábban) tudománytörténeti cikkekkel. Különös figyelmünkre méltó H. STUBENRAUCH (Mannheim) cikke, a *Dramatisierte Bibliophilie*, amelyben a nagy könyvgyűjtő és tudós jézus-társasági atya, Francois Joseph Terrasse DESBI LLONS töredékben fennmaradt s a bibliofiliát tárgyaló vígjátékának meglevő két jelenetét közli. E töredékből is látni, hogy a tervezett szatíra alól is kitetszik az a szeretet amellyel a könyv rajongója iránt viseltetik. — Paul HAGEN (Lübeck) a *Der Ursprung der Redensart «Verbessert durch Johann Balhorn»* címen védelmére kel e tizenhatodik századi nyomtatónak s bizonyítja, hogy nem az ő önkényeskedéseinek, hanem Lübeck város jogszabályai, revisorainak köszönheti az igazságtalanul reá, a nyomtatóra háramlott rossz hírnevet. — Robert STEINBERG (Bielefeld) egy XVI. századi kölni könyvnyomtató, H. FABRI létezését mutatja ki egy, a Három királyok történetét tárgyaló 8 leveles nyomtatványból s a bibliofilekhez fordul azzal a kérdéssel: ki tudna többet erről a nyomtatványról? — Ernst SCHULTE-STRATHAUS (Solln) *Das französische Buch im 18. Jahrhundert und in der Empirezeit* címen ismerteti és értékeli a Weimarer Gesellschaft der Bibliophilen 1929. évi tagsági illetményét, Hans FÜRSTENBERG hasonló című kitűnő munkáját. E nagy ismeretekkel és tárgyszeretettel írt pompás munkáról egyébként úgy a francia, mint az olasz szaklapok a legelismertőbb ismertetéseket hozták. — Tülnyomóan irodalomtörténeti érdekű LANCKOROŃSKA grófnő: *Stammbücher um Lessing c.* dolgozata melyet a Frankfurt a/M-i LIND-Sammlungban levő emlékkönyvek egyes leveleiből állított össze s amely Lessing baráti körére vet érdekes fényt. E cikkhez némi, helyesbítő és kiegészítő adalékkal járul August SCHNIZLEIN (Rothenburg o. d. T.). — Heinz JANSEN (Münster): *Der handschriftliche Nachlass des westfälischen Dichters und Gelehrten Sprickmann* című cikkében ismerteti a münsteri Egyetemi Könyvtár legújabb kézirati, ill. levelestári gazdagodását, amely gazdag tárháza úgy SPRICKMANN (1749—1833) irodalmi munkásságának, mint kora és környezete irodalom- és művelődéstörténetének. — Heinrich F. S. BACHMAIR (München) a könyvillusztrálásról szól. Az ő nézőpontjából minden